

Сятиня Микола Богданович,
курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів
стратегічного розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Шевяков Максим
Олександрович,
старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПРИМУСОВОЇ ЗУПИНКИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Останнім часом загострилася проблема безпеки дорожнього руху. На автомобільному транспорті через численність і рухливість транспортних засобів проблеми забезпечення безпеки руху є найбільш актуальними. Спостерігається тенденція до стрімкого погіршення ситуації, що потребує невідкладних заходів реагування. У зв'язку з цим по всьому світу питанню безпеки на дорогах відводиться особлива роль.

На нашу думку, в Україні досі зберігається успадкована ще з радянських часів система управління безпекою дорожнього руху, в основі якої лежать карально-репресивні функції, які здійснює Національна поліція України. У той же час у розвинених країнах світу основна увага приділяється технічному регулюванню питань безпеки дорожнього руху та освітній діяльності, роботі з цільовими групами учасників дорожнього руху.

Ми вважаємо, що сучасні знання і погляди на проблему безпеки автотранспорту та безпеки дорожнього руху дозволяють зробити висновки у сприйнятті та розумінні проблеми, тобто відбувається зміна парадигми безпеки

дорожнього руху.

Внаслідок цього безпека автотранспорту та безпека дорожнього руху є серйозною соціально-економічною проблемою.

Також важливим є те, що сутність дорожнього руху слід визначити як законодавчо регламентовану сукупність суспільних відносин, які виникають, розвиваються, видозмінюються в зв'язку із переміщенням автомобільними дорогами людей і вантажів. Можна назвати такі ознаки, що можуть бути закладені в основу визначення сутності дорожнього руху: він являє собою сукупність різноаспектних суспільних відносин; врегульований правовими нормами різної юридичної сили; такі суспільні відносини виникають, знаходять свій розвиток і видозміну в зв'язку з необхідністю переміщення людини та вантажів; таке переміщення відбувається в чітких просторових межах — автомобільними дорогами [1].

На нашу думку, актуальність аналізу засобів примусової тематики проявляється в тому, що забезпечення безпеки дорожнього руху являє собою першочергову проблему в Україні та цілому світі. Процес реформування, який відбувається в окремих органах МВС, на превеликий жаль, не тільки не дали поліпшення загальної ситуації, а ще й призвели до негативних та небажаних наслідків у сфері безпеки дорожнього руху.

Процес ейфорії від новоствореної Національної поліції швидко минув, та почала виникати масова недовіра та незадоволеність до поліцейських, а отже і нехтування правил дорожнього руху [2, с.57].

Варто сказати, що успішність боротьби із правопорушеннями на дорозі насамперед тісно залежить від професіоналізму поліцейських та вміння застосовувати новітні та сучасні технічні засоби.

Отже, варто виділити роль пристроїв примусової зупинки транспортних засобів серед основних напрямків технічного забезпечення патрульних

Важливим чинником є практика діяльності патрульної поліції, яка також демонструє значну важливість примусової зупинки транспортних засобів. Ми вважаємо, дане явище обумовлюються наступними факторами:

- стрімке збільшення загальної кількості транспортних засобів на дорозі, що тягне за собою й збільшення вчинених правопорушень;
- недостатнє оснащення поліції сучасними технічними засобами примусової зупинки транспорту;
- звичайна зухвалість громадян, які відчують безкарність власних діянь [3, с.24].

Також, я рахую, що варим зазначення є те, що найчастіше примусова зупинка транспорту пов'язана з такими типовими ситуаціями:

- проведення огляду на прикордонних КПП;
- викрадення транспортних засобів;
- захоплення транспортних засобів разом з водієм та/або пасажирами;
- втеча злочинців з місця скоєння злочину, використовуючи транспортний засіб;
- спроба проїзду на територію охоронюваного об'єкту;

Відповідно до чинного законодавства, всі сучасні засоби примусової зупинки транспортних засобів, якими оснащена патрульна поліція, можна поділити на дві окремі групи:

1. Засоби пасивної дії: тимчасові знаки обмеження руху, світлофори, патрульний транспорт з увімкненими маячками;

2. Засоби активної дії: вогнепальна зброя та засоби примусової зупинки механічної та електронної дії

На оснащенні патрульної поліції України знаходяться різні за ефективністю та безпечністю засоби примусової зупинки транспорту.

Вартим виокремлення є вітчизняний засіб примусової зупинки транспорту «Кактус», який був розроблений науково-виробничим об'єднанням «ФОРТ» МВС України. Він легко транспортується та швидко встановлюється на будь-яке дорожнє покриття. Його довжина становить 3,5-7,5 метрів залежно від моделі.

Має вигляд стрічки з ромбовидними елементами, на кожній стороні ромба розміщено чотири гострих шипи. При наїзді на «Кактус» шипи від'єднуються від стрічки та залишаються в шині, завдяки чому колеса на авто швидко спускають повітря. Даний засіб має і свої недоліки, головним із яких є небезпека для життя і здоров'я громадян. Саме тому на законодавчому рівні були розроблені норми щодо їх безпечного та правильного використання.

Нами було визначено, що зараз присутня тенденція до розробки та створення безпечних засобів примусової зупинки транспортних засобів, які пов'язані зі створенням нових електронних засобів, які впливають на електронні та електричні системи сучасних транспортних засобів, зокрема: систему електроживлення і електронний блок управління. Принцип їх дії полягає в потужному електромагнітному імпульсі і таким чином виведенні з робочого стану систем живлення транспортного засобу.

В нашій країні дослідження таких засобів проводив Г.Г. Губарев у Науково-дослідному центрі «Молнія» НТУ «Харківський політехнічний інститут». У результаті було розроблено пристрій, здатний за допомогою електромагнітного імпульсу зупинити на відстані транспортні засоби [4, с.185].

Взагалі, порівнюючи сучасні розробки пристроїв примусової зупинки транспорту варто віддати належне роботі українських вчених, адже вітчизняні винаходи є більш безпечними, оскільки базуються виключно на електромагнітному впливі на роботу електронної системи авто і є абсолютно безпечними для водія та пасажирів.

У висновку можемо сказати те, що всі сучасні засоби примусової зупинки транспорту мають певні недоліки.

Так, засоби, які ґрунтуються на механічному пошкодженні авто можуть спричинити шкоду людському життю та здоров'ю і тому варто переходити на більш досконалі та сучасні системи примусової зупинки транспортного засобу, які впливають виключно на двигун авто і не завдають шкоди водієві та пасажиром.

-
1. Про Правила дорожнього руху : Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовт. 2001 р. № 1306. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 41. Ст. 1852.
  2. Автомобільний транспорт в Україні. Нормативна база. Київ.: КНТ, АТІКА, 2004. 504 с.
  3. Скороходов Д.А. Проблемы безопасности транспорта / за ред. Д.А. Скороходов, А.Л. Стариченков. Транспортная безопасность и технологии. 2005. №2(3). С.24–27.
  4. Державний науково-дослідний інститут МВС України: завдання, дослідження, проблеми: довідник. ДНДІ МВС України, упорядник Криволапчук В.О. та ін., Київ. 2015. 204 с.